

ГРОШІ ТА РЕЛІГІЯ

Актуальність дослідження проблеми «гроші і релігія» визначається чинниками об'єктивного та суб'єктивного характеру. До числа об'єктивних причин слід віднести значне підвищення ролі грошей у сучасному суспільстві. Суб'єктивним моментом в обґрунтуванні актуальності обраної теми є той факт, що проблема людських цінностей надзвичайно загострюється в умовах сучасності.

Мета роботи полягає в дослідженні змісту і природи грошей, їх безпосередній вплив на розвиток та функціонування релігії в житті людини та фігуруванні теми грошей у біблійних текстах.

Об'єктом дослідження є ставлення релігії (зокрема християнської) до грошей.

Предмет: прояви проблеми грошей та релігії в сучасному житті суспільства.

Завдання дослідження: проаналізувати проблему багатства у християнській релігії; дослідити підвищення ролі грошей у сучасному суспільстві; обґрунтувати функціонування релігії в житті людини та вплив грошей на її поведінку. З самих початків людської цивілізації гроші були необхідними для нормального існування і функціонування будь-якого людського суспільства. Правда часто гроші ставали причиною жадібності, та багатьох злочинів і навіть війн. Але така вже людська природа. Якщо гроші і зло, то зло необхідне. Якимось одним комуністичний диктатор на ймення Пол Пот, прийшовши до влади в Камбоджі, пішов на безпрецедентний в історії крок – взяв та відмінив в країні гроші (зовсім). Першим ділом, що зробили полпотівські солдати, які увійшли в столицю Камбоджі, місто Пном Пеня – підірвали будівлю камбоджійського національного банку. Нічим добрим така ініціатива не скінчилась, без грошей та під комуністичною диктатурою Пола Пота вся Камбоджія перетворилась на великий концентраційний табір. Камбоджіяці працювали з рання до вечора за миску рису в день, будуючи «щасливе комуністичне майбутнє» [6]. А Пол Пот став відомий як один з найкривавіших тиранів людства. Справа в тому, що на грошах, як засобі товарного обміну, тримається будь-яка цивілізація, від первісних неандертальців до сучасності. Надмірна пристрасть до грошей, іншими словами жадібність, часто ставала на заваді добрих справ. В Євангелії від Луки змальовується сцена однієї зі спокус Ісуса Христа первосвящениками й книжниками. Боючись знищити Месію відкрито, вони шукали привід скомпрометувати Його і тому «підіслали лукавих людей», які поставили Ісусу питання: «Чи дозволено нам давати податок кесарю, чи ні? Він же, зрозумівши лукавство їх, сказав їм: що ви Мене спокушаєте? Покажіть Мені динарій: чиє на ньому зображення й напис? Вони відповідали: кесаря. Він сказав їм: отже віддавайте кесарево кесарю, а Боже Богові». Саме так Господь пропонує вирішувати проблему духовності й грошей – проблему, яка хвилює людство вже не одне тисячоліття і з новою гостротою постає в наш час, який є перехідним періодом в Еру Водоля [1]. Особливо важко вирішити для себе цю проблему духовності й грошей молодій людині, чия особистість ще не до кінця сформована, тому ще не має твердих життєвих переконань. Тим більше, що процес становлення молодого людини відбувається в складних умовах інформаційного суспільства, де на юну душу одночасно впливає цілий комплекс різнопланових чинників, які на даному етапі є новими не тільки для молоді, але й для всього людства. Сформуванню чіткої життєвої позиції, стійке переконання про те, що є справжнім духовним началом – одне із нагальних завдань сучасних освітян. Ціннісним орієнтиром у вирішенні цієї проблеми служить християнська мораль [2]. У широкому розумінні проблема грошей – це не стільки питання про багатство, скільки проблема відносин у свідомості людини як мікрокосмосу між його духовним світом та його побутом, матеріальним боком життя. Знайти золоту середину між матеріальним і духовним намагалися цілий ряд діячів філософії, релігії, науки й мистецтва. Так, наш видатний філософ Григорій Сковорода засуджував тих, хто був прив'язаний до матеріального багатства, й радив людям, які дбають про свою духовність, уникати спілкування з ними: «Живуть на землі нічого не помышляющіи, кроме обогатиться, наестись, напиться, одетись. Бегайте разговоров с их, хотящих обогатиться. В сердце их худое семя, плодоприносящее

желчь и змеин яд, убивающий душу» [5, с.5-7]. У художніх творах є такі типи героїв, яких прірва матеріального збагачення поглинула з величезною силою і тому вони вже не здатні усвідомити до кінця своєї гріховності. Такими є багатії-скнари, ціла плеяда образів яких змальована майстрами вітчизняного й світового красного письменства. Прикладом є Герасим Калитка, герой п'єси «Сто тисяч» Івана Карпенка-Карого – жадібний до землі, бо вона є джерелом його багатства, а гроші – єдина «святиня» для власника. Вони витіснили все людське з його душі, зробили його морально зубожілим, духовною калікою. Власницькі інтереси притупили в Калитки родинні почуття. Одружуючи сина, він дбає тільки про прибуток: «Мені треба невістку з приданим, з грішми». А коли сам віддав дочку заміж, то не сплатив обіцяного ним посагу зятеві – п'яти тисяч карбованців. При цьому він не пожалів втрачених під час бійки з ріднею зятя двох власних зубів, адже грошей він не випустив зі своїх рук. Проте доля покарала і Герасима, вразивши його в найбільшій місце. Намагаючись обдурити шахрая, він і сам пошився в дурні, бо замість фальшивих ста тисяч карбованців шахрай підсунув йому мішок з чистим папером, узявши за це у Калитки три тисячі справжніх карбованців. Для Герасима, який намагався після такої втрати грошей повіситися, як він сказав, «краще смерть, ніж така потеря!». Вплив грошей на деяких людей може привести до однієї з двох форм одержимості, на перший погляд зовсім різних, проте які є двома боками однієї медалі – або до скнарості, або до марнотратства. Не випадково духовидець середніх віків Данте Аліґ'єрі у своїй містичній подорожі по іншоматеріальних світах побачив і скнар, і марнотратців в одному й тому ж місці (у четвертому колі пекла). Можна припустити, що кожна людина на певному етапі свого розвитку проходить випробування безгрошів'ям, а на певному – надлишком грошей. І часто подолати друге випробування виявляється значно важче, ніж перше. Мудреці пояснювали і те, що крадіжка грошей або речей є виявом зла в першу чергу не тому, що хтось втрачає щось, а тому, що крадіжка підсилює почуття власності як у злодія, так і в того, хто постраждав від крадіжки. Саме почуття власності, на нашу думку, і мав на увазі Ісус Христос, коли наголошував, що «важко тим, хто має багатство, увійти в Царство Боже! Бо легше верблюду пройти крізь вушка голок, аніж багатому увійти в Царство Боже» [4]. **Висновки:** Гроші – це найбільше випробування, що послав нам Бог. Отже, людство повинне переглянути роль грошей у своєму житті. Ми не повинні допускати, щоб проблема грошей повністю заповнила наше життя. Гроші і духовність майже не мають нічого спільного. Справжнє багатство не в грошах.

Література

1. *Релігія та гроші – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zounb.zp.ua/resource/budugai/ese/didua/>*
2. *Гроші та духовність – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://waking-up.org/rozdumy/hroshi-ta-duhovnist/?lang=uk/>*
3. *Гончарук Т. В. Значення грошей в реалізації людської сутності/ Т. В. Гончарук. – Тернопіль : ТНЕУ. 2012.*
4. *Біблія.*
5. *.Сковорода Г.С. Повне зібрання творів. – Наук. думка, 1973.*
6. *Сидоров В.М. Мост над потоком. – Москва – №4 – 1988.*
7. *Гончарук Т.В., Шумка М.Л. Рефлексія феномену грошей /Тетяна Вікторівна Гончарук, Михайлина Леонівна Шумка //Матеріали міжнародних філософсько-економічних читань 20-21 травня 2009 року, Львів. – С.89-94.*
8. *Шумка М. Гроші та політика [Електронний ресурс] /Михайлина Шумка, Світозар Янковий//Мандрівець. – 2008. - №4. – С.80-85.*
9. *Томахів В. Гроші як чинник глобалізації [Електронний ресурс] /Володимир Томахів //Мандрівець. – 2008. №4. – С.67-71.*